

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 35/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária VICTORIA, s. r. o., Stránska 7, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Monika Némethová, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 9 Co 130/2021 zo 14. júla 2021 a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:
3. Sťažovateľ sa podaným návrhom domáhal proti žalovanej nariadenia neodkladného opatrenia – uloženia povinnosti žalovanej nenakladať s jej spoluvlastníckym podielom k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], okres Rožňava, zapísaných na [REDAKOVANÉ], a to akýmkoľvek spôsobom previesť vlastnícke právo k tomuto spoluvlastníckemu podielu na tretie osoby, zriadiť k nemu záložné právo, vecné bremeno, inú ťarchu alebo iné vecné alebo nájomné právo v prospech tretej osoby, a to až do právoplatnosti meritórneho rozhodnutia vo veci samej. Okresný súd Rožňava (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 9 C 37/2020-41

z 23. októbra 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) návrhu sťažovateľa v celom rozsahu vyhovel a uložil mu povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia podať žalobu vo veci samej, a to žalobu o nahradenie prejavu vôle žalovanej. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaná sa v roku 2020 stala podielovou spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností v podiele 10/18 k celku na základe kúpnych zmlúv V-1232/20, V-1404/20, V-1405/20 a V-1406/20 od prevodcov tak, že pred uskutočnením týchto prevodov sťažovateľovi ako podielovému spoluvlastníkovi predmetných nehnuteľností nebolo umožnené uplatniť jeho zákonné predkupné právo k prevádzaným podielom. Na následnú písomnú výzvu sťažovateľa v zmysle § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, aby mu žalovaná odpredala nadobudnuté spoluvlastnícke podiely za rovnakých podmienok, za akých ich nadobudla, alebo aby preukázala, že s prevodcami je vo vzťahu blízkych osôb, žalovaná žiadnym spôsobom nereagovala. K záveru o potrebe dočasnej úpravy pomerov formou obmedzenia výkonu spoluvlastníckych práv žalovanej na predmetných nehnuteľnostiach nariadením neodkladného opatrenia v zmysle § 325 ods. 2 písm. c) Civilného sporového poriadku do právoplatného skončenia konania o nahradenie prejavu vôle žalovanej dospel, usúdiac, že sťažovateľ osvedčil nárok, ktorému sa má navrhovaným neodkladným opatrením poskytnúť ochrana, teda to, že pri sporných prevodoch spoluvlastníckych podielov na žalovanú došlo k porušeniu zákonného predkupného práva žalobcu (§ 140 Občianskeho zákonníka).

4. Na základe odvolania podaného žalovanou Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu v znení opravného uznesenia č. k. 9 C 37/2020-128 z 3. februára 2021 tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd objasnil účel neodkladného opatrenia a zdôraznil, že pre jeho nariadenie musí navrhovateľ kumulatívne aspoň osvedčiť splnenie dvoch podmienok, a to skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu (existencia nároku), a ohrozenie exekúcie alebo iný taký stav vzťahu sporových strán, ktorý neznesie odklad, a preto je ho potrebné bezodkladne upraviť navrhovaným neodkladným opatrením. Vo veci sťažovateľa uvedené znamená, že pokiaľ sťažovateľ sa chcel s úspechom domôcť, aby navrhovaným neodkladným opatrením žalovanej bolo uložené zdržať sa nakladania so spoluvlastníckym podielom v rozsahu 10/18 nadobudnutým kúpnyimi zmluvami od predchádzajúcich podielových spoluvlastníkov, bolo na ňom, aby okrem osvedčenia svojho práva (nároku) aspoň osvedčil pravdepodobnosť toho, že dochádza alebo má dôjsť k takému nakladaniu so spornými podielmi, z akého má on obavy, resp. pochybnosti, aby k nim nedošlo, a že obávané nakladanie predstavuje preňho reálne nebezpečenstvo, ktoré bezprostredne ohrozuje jeho práva. V posudzovanom prípade sťažovateľ netvrdil ani nedokazoval také skutočnosti, z ktorých by bolo pravdepodobné (osvedčenie), že žalovaná koná alebo sa chystá konať takým pre sťažovateľa obávaným spôsobom, ktorým bude zmarená realizácia jeho predkupného práva k sporným podielom na predmetných nehnuteľnostiach. Opodstatnenosť svojej obavy z takého konania žalovanej, ktorým by táto marila realizovanie jeho predkupného práva, sťažovateľ odvodzoval jedine zo skutočnosti, že v minulosti došlo k samotnému porušeniu jeho predkupného práva. To však samo osebe zakladá (osvedčuje) len samotný nárok sťažovateľa, pretože, vychádzajúc z vyjadrenia žalovanej, k porušeniu predkupného práva sťažovateľa skutočne došlo, nezakladá však aj dôvodnú obavu z ďalšieho ohrozenia jeho práva, pred ktorým navrhované neodkladné opatrenie má poskytnúť súdnu ochranu ohrozeným právam sťažovateľa. Zo sťažovateľom tvrdených skutočností pred nariadením neodkladného

opatrenia, ktoré jedine sú pre súd právne relevantné, preto nebolo možné ani len predpokladať obavu, že žalovaná koná alebo sa chystá konať spôsobom, ktorým by zmarila realizáciu zákonného predkupného práva sťažovateľa ako pri prevode podielového spoluvlastníctva opomenutého spoluvlastníka. Krajský súd poukázal na to, že dokonca z vyjadrenia sťažovateľa k odvolaniu jasne vysvitá, že ani on sám nevie, či žalovaná so spornými podielmi mieni ďalej nakladať alebo nie, keď argumentuje, že prinajhoršom nariadené neodkladné opatrenie nebude reálnym zásahom do vlastníckych práv žalovanej. Vzhľadom na to, že účelom neodkladných opatrení nie je poskytovanie ochrany len eventuálne narušeným alebo ohrozeným pomerom tzv. „pre istotu“, a tiež na to, že sťažovateľ ním tvrdené skutočnosti v rozhodujúcom čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie neosvedčil, pričom, aplikujúc ustanovenie § 329 ods. 2 CSP, odvolací súd nemôže prihliadať na skutočnosti, ktoré nastali po nariadení neodkladného opatrenia, následkom je procesná zodpovednosť sťažovateľa za to, že jeho tvrdeniami, resp. v určitom smere ich absenciou nebola ani len osvedčená potreba, aby pomery sporových strán bezodkladne boli upravené nariadením navrhovaného neodkladného opatrenia, a preto neboli splnené podmienky na potvrdenie odvolaním napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je rozporné, svojvoľné a arbitrárne.
- b) Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal argumentmi sťažovateľa, na ktoré poukazoval vo svojich vyjadreniach. Sťažovateľ poukazoval na ustálenú rozhodovaciu prax vo veci neodkladných opatrení (predtým predbežných opatrení), z ktorých jasne, logicky a zrozumiteľne vyplýva, že pokiaľ sa chce opomenutý spoluvlastník domáhať účinne práva na súdnu ochranu pri porušení predkupného práva, pred konaním vo veci samej je žiaduce upraviť dočasne pomery medzi stranami sporu tak, aby sa so spoluvlastníckymi podielmi nenakladalo, a to až do rozhodnutia súdu vo veci samej. Z odôvodnenia odvolacieho súdu vôbec nevyplýva, ako sa vysporiadal s rozhodnutím veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 VCdo 1/2017, ktoré je na daný prípad plne aplikovateľné.
- c) Žalovaná v priebehu súdneho konania napriek uloženému neodkladnému opatreniu uskutočnila právne úkony smerujúcu k vráteniu vlastníctva pôvodným vlastníkom, čím chcela zmariť možnosť sťažovateľa efektívne sa domáhať nadobudnutia spoluvlastníckych podielov tak, ako mu to priznáva § 140 Občianskeho zákonníka, keď bol sťažovateľ pred ich prevodom opomenutý. Ani s uvedenými skutočnosťami sa odvolací súd vôbec nevysporiadal.
- d) Krajský súd pri vydaní napadnutého uznesenia nerešpektoval princíp právnej istoty a doktrínu legitímnych očakávaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia tak, že návrh na jeho nariadenie zamietol.

7. Z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. o zrušení pristupuje len za celkom výnimočných okolností, tak ako to bolo zaužívané judikatúrou v súvislosti s posudzovaním predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 282/2019, I. ÚS 19/2020, III. ÚS 109/2021).

8. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým (rovnako ako iné rozhodnutia) zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (m. m. IV. ÚS 136/2014, IV. ÚS 332/2018, II. ÚS 427/2020).

9. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je náležite zdôvodnené, keďže obsahuje jasné skutkové a právne závery. Závery napadnutého rozhodnutia nie sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie nie je vo výroku ani v odôvodnení vnútorne rozporné. Krajským súdom prijaté závery týkajúce sa absencie osvedčenia potreby dočasne upraviť pomery strán konania vychádzajú z logickej úvahy súladnej so zmyslom a účelom neodkladného opatrenia, opierajúcej sa o primerané odôvodnenie. To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia predbežnej povahy o neodkladnom opatrení, navyše je vnútorne konzistentné a zrozumiteľné, pričom reaguje na skutočnosti, ktoré sú podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia. Je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti jeho nariadenia, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojim uvážením. Samotné napadnuté uznesenie bolo navyše výsledkom procesného postupu, ktorý bol zákonný a procesnými právnymi normami predpokladaný pre túto formu rozhodovania všeobecných súdov. Ani v tomto smere teda ústavný súd nenašiel pochybenie všeobecného súdu spočívajúce v procesnom excese takej intenzity, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (porov. III. ÚS 281/07, III. ÚS 169/2010).

10. Krajský súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľa, s ktorými sa nestotožnil, a preto uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného zamietol. Na margo námietky sťažovateľa, v zmysle ktorej sa krajský súd nevysporiadal s tou skutočnosťou, že žalovaná po vydaní uznesenia súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia uzavrela dohody o odstúpení od kúpnych zmlúv, ktorých predmetom boli sťažovateľom namietané prevody spoluvlastníckych podielov, ústavný súd uvádza, že krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na § 329 ods. 2 CSP, podľa ktorého je pre neodkladné opatrenie rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie. Z tohto dôvodu uvedená námietka sťažovateľa nie je opodstatnená. Pokiaľ ide o rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. k. 1 VCdo 1/2017 z 27. apríla 2017, na ktorý sťažovateľ poukazuje, k tomu ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v predmetnom rozsudku riešil otázku, akým okamihom dochádza k porušeniu zákazu nakladania s nehnuteľnosťou, či okamihom uzatvorenia zmluvy o prevode alebo až okamihom zmeny vlastníctva. Predmetné rozhodnutie a v ňom riešená právna otázka však vzhľadom na prijaté závery krajského súdu (neosvedčenie potreby bezodkladnej úpravy pomerov v rozhodnom čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie) nie je v prerokovávanej veci relevantné.

11. Na tomto základe ústavný súd uzatvára, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Z tohto dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

12. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi obsiahnutými v jej petite už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu